

Versie Juni 2019

Handleiding GCIC-revisited, aanpassing op LVB

Een meetinstrument Kwaliteit van Leefklimaat bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking in de residentiële zorg

K.M. Visser; Amsterdam UMC kinder- en jeugdpsychiatrie & MFC de Banjaard

Voor meer informatie kunt u mailen naar: km.visser@amsterdamumc.nl

Aangepast door Inge de Wit, onderzoeker lectoraat Residentiële Jeugdzorg, Hogeschool Leiden

1. Checklist voorafgaand aan de afname:

Voorwaarden:

- Toestemmingsformulier is ondertekend door de jongere en ouders (bij 16+ jeugdige is alleen eigen toestemming voldoende)
- Rustige ruimte
- Ontspannen sfeer. Wanneer de jongere hoog in spanning is, start je de afname niet.

Nodig:

- Geprinte Vragenlijst
 - GCIC-revisited
 - of
 - GCIC 8-15 jaar
- Antwoordenbakjes met hieraan gekleurde smiley's
- Vragenkaartjes: voorbeeldvraag + 29 itemkaartjes. Controleer of deze op de juiste volgorde liggen.
- Pen
- Beloning (afhankelijk van het meetmoment)

2. De meting

2.1 Algemene instructie voor :

- Lees de instructietekst letterlijk voor
- Lees de vraag letterlijk op zoals deze opgeschreven is. Geef hier geen eigen interpretatie aan. (tenzij gebruik van scenario 3)
- **Let op:** De interviewer mag de jongere aanmoedigen door te gaan. Het is belangrijk hierbij geen blijk te geven van goedkeuring op een bepaald antwoord. De jongere mag niet gaan denken dat een van de bakjes de beste is.
- Zet een kruisje bij de vragen waarbij je erg twijfelt of de jongere wist wat hij/zij antwoordde.
- Wanneer je tijdens de vragenlijst het idee hebt dat de jongere denkt dat een bepaald antwoord de juiste is, herhaal je de volgende opmerking: 'Er zijn geen goede of foute antwoorden. **Dus alle antwoordenbakjes zijn goed**'.
- Wanneer je onrust en/of een verslechterende concentratie bij de jongere signaleert herhaal je de volgende opmerking: 'Als je een pauze nodig hebt dan kan dat ook altijd'.

2.2 Introductie over de afname:

"Hallo(naam jongere),

Deze vragenlijst gaat over de sfeer op jouw leefgroep en hoe het hier gaat. Hierbij gaat het om wat jij vindt van de hulp die je krijgt van de begeleiders, de sfeer en wat je hier leert. Het onderzoek helpt om te laten zien wat al goed gaat en waar samen aan gewerkt kan worden.

*Er zijn geen goede of foute antwoorden. **Dus alle antwoordenbakjes zijn goed.***

*We schrijven jouw naam **niet** op, dus niemand weet welke antwoorden jij hebt gegeven.*

Als je een vraag hebt kun je die altijd stellen.

Als je een pauze nodig hebt dan kan dat ook altijd.

Aan het eind van de vragenlijst krijg je iets lekkers.

Dan zal ik nu uitleggen hoe het werkt."

2.3 Uitleg van de vragenlijst

"Kijk hier staan 5 bakjes. De bakjes hebben allemaal kleuren en gezichten erop staan. Deze betekent: "helemaal niet", deze: "een beetje niet", deze: "ertussenin", deze: "een beetje wel", en deze: "helemaal wel"."

"Ik ga steeds voorlezen wat er op het kaartje staat. Dan doe ik het kaartje in het bakje waar jij vindt dat het kaartje het beste past. (Alleen wanneer de jongere de kaartjes graag zelf in het bakje wilt doen mag dit, anders doe je dit zelf.) Dat gaan we nu samen oefenen. Ik heb hier een kaartje met een voorbeeldvraag: "ik vind het leuk om deze vragenlijst in te vullen." Vindt jij dat "helemaal niet leuk, "een beetje niet leuk", "ertussenin", "een beetje wel leuk" of "helemaal wel leuk"?"

(Voor de voorbeeldvraag is het nog toegestaan om hier meer sturing aan te geven en/of het eventueel nog een keer uit te leggen.). *“Zullen we dan nu beginnen, of heb je nog vragen?”*

2.4 Start met de afname van de vragenlijst

Er zijn een aantal scenario's mogelijk waarop de jongere kan reageren op de vragen. Hieronder wordt omschreven op welke manier de interviewer op deze scenario's dient te reageren.

- **Scenario 1:** Interviewer stelt de vraag, jongere geeft een passend antwoord en kiest hierbij vervolgens een passend bakje.
- **Scenario 2:** De interviewer stelt de exacte vraag. De jongere geeft antwoord met 'ja' of 'nee'. Hiermee is de richting van het antwoord vastgesteld. De interviewer noemt vervolgens de twee antwoordmogelijkheden op die bij deze richting passen en laat de jongere hieruit kiezen.
 - o VB//: Interviewer stelt: Ik vind het leuk op de groep. Jongere antwoord: 'Ja'. Interviewer stelt dan: 'ik vind het meestal leuk op de groep' of 'ik vind het altijd leuk op de groep'. Jongere kiest uit beide opties. *je werkt hierbij van links naar rechts.
- **Scenario 3:** De interviewer stelt de vraag. De jongere valt stil en geeft geen reactie of zegt 'ik weet het niet'. De interviewer herhaalt de exacte vraag nogmaals. Wanneer de jongere alsnog geen reactie geeft of aangeeft het niet te weten dan stelt de interviewer de versimpelde vraag/het voorbeeld. Zie Bijlage 1.
- **Scenario 4:** Wanneer nadat scenario 3 is doorlopen de jongere nog steeds geen reactie geeft kunnen alle 5 de antwoordmogelijkheden met de jongere doorlopen worden.
- **Scenario 5:** Wanneer de jongere scenario 3 & 4 heeft doorlopen maar nog steeds geen reactie geeft/geen keuze kan maken tussen de antwoordmogelijkheden dan kun je de vraag open laten.

2.5 Introductie Schaalvragen

Na de 5-punts vragen volgen de 10-punts schaalvragen. Voordat je hiermee start geef je de uitleg van de schaalvragen:

“Nu hebben we nog een paar andere vragen waarbij je een cijfer mag geven. De bakjes hoef je niet meer te gebruiken.”

“Dit gaan we weer even oefenen met de voorbeeldvraag: “ik vind het leuk om deze vragenlijst in te vullen.” Welk cijfer zou jij geven voor hoe leuk je het vindt om de vragenlijst in te vullen?”

De jongere geeft een antwoord en hierop schrijf je het cijfer op. **We hanteren dezelfde scenario's als bij de vijf-puntsvragen.**

2.6 Afronding

Bedank de jongere voor zijn of haar inzet en geef hem/haar een beloning. Ruim de bakjes weer op en leg de vragenkaartjes weer opnieuw op volgorde.

Bijlage 1: Versimpelde Vragen

Scenario 3: De interviewer stelt de vraag. De jongere valt stil en geeft geen reactie of zegt 'ik weet het niet'. De interviewer herhaalt de exacte vraag nogmaals. Wanneer de jongere alsnog geen reactie geeft of aangeeft het niet te weten dan stelt de interviewer de versimpelde vraag/het voorbeeld.

1. De sfeer op de leefgroep is goed
 - Het is gezellig op de groep
2. De begeleiding helpt mij als ik dat vraag
 - Ik word geholpen door de begeleiding
3. De jongeren moeten overal toestemming voor vragen
 - Ik moet het altijd vragen als ik iets wil
4. Ik voel mij fijn op de leefgroep
 - Ik voel me goed op de groep
5. Ik vertrouw de begeleiding
 - Ik durf dingen te vertellen aan de begeleiding
6. Ik vind de begeleiding eerlijk
 - -
7. Ik krijg aandacht van de begeleiding
 - De begeleiding let goed op mij
8. De begeleiding luistert naar mijn mening
 - De begeleiding luistert naar wat ik vind
9. Ik word gek van de drukte op de groep
 - Bijvoorbeeld herrie, ruzie of geschreeuw
10. Op de groep vertrouwen de jongeren elkaar
 - Ik durf dingen te vertellen aan groepsgenoten
11. Ik werk hier aan mijn doelen
 - Ik weet wat ik kan leren
12. Ik vind het goed dat ik hier ben
 - Ik ben blij dat ik hier op deze groep woon
13. Ik leer hier hoe ik mij moet gedragen
 - Ik leer hier de regels
14. Het is veilig op de leefgroep
 - Ik voel mij beschermd op de groep
15. De begeleiding krijgt altijd zijn zin
 - De begeleiding bepaalt wat er gebeurt
16. Ik mag hier zelf dingen beslissen
 - -
17. Door begeleiding probeer ik nieuwe dingen
 - De begeleiding helpt mij om nieuwe dingen te proberen
18. Als ik een klacht heb wordt er iets mee gedaan
 - Als ik vertel dat ik iets niet leuk vind dan probeert de begeleiding dit te veranderen

19. Wat ik hier leer helpt mij
 - Door de dingen die ik leer kan ik steeds meer zelf doen
20. Ik verveel mij hier
 - Ik weet niet goed wat ik moet doen op de groep
21. Ik leer hier goede dingen
 - Ik ben blij met de dingen die ik hier leer
22. Er zijn altijd voldoende mensen om mij te helpen
 - Wanneer ik hulp nodig heb is er altijd iemand in de buurt
23. Ik voel me begrepen door begeleiding
 - Als ik iets vertel dan weet de begeleiding wat ik bedoel
24. De begeleiding heeft weinig tijd voor mij
 - Wanneer ik hulp nodig heb is er niemand die tijd voor me heeft
25. Ik vind dat de begeleiding goed omgaat met boze jongeren
 - De begeleiding weet goed wat ze moeten doen als ik of iemand anders boos is
26. De begeleiding overlegt vaak met de jongeren
 - Als wij iets willen dan kunnen we samen met begeleiding kijken of dit kan
27. Er is hier niks te doen
 - Ik weet niet goed wat ik moet doen op de groep
28. Het is hier vies en het stinkt
 - -
29. Ik word somber van deze leefgroep
 - Ik word verdrietig van deze groep